

DOMOVINA

Naj dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopolni naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirane. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje krono temeljne pristojbine ter od vsake pete vrste po 20 vin. za vsakekrat; za večje inserate in za mnogokratne inseriranje primeraj popust. — Strošek za celo leto 8 kron, za pol leta 4 kron, za četrt leta 2 kroni, katera naj se pošilja: Upravništvu „Domovine“ v Celju.

Shod zaupnih mož v Celju

Se je izvršil, kakor smo že poročali, prav sijajno. Shod je pozdravil posl. dr. J. Sernec, ki je bil na predlog g. dr. Vrečkota izvoljen predsednikom. V svojem govoru je omenil, da je vzrok, zakaj smo se sešli, zunanji, ne domači, ker se je poskušalo od zunaj zatrositi med nas nesoglasje glede celjske slovensko-nemške spodnje gimnazije. Povdarjal je, da na kakšen kompromis pri nas nihče ne misli. Branili bomo Celje do zadnjega in ponižati se ne damo od nikogar. Pomenčevanje v Avstriji ni drugo nego delovanje za priklonjenje naše monarhije k Nemčiji. Vlada bo Slovence enkrat še iskala in prosila pomoči kakor leta 1848.

G. dr. Dečko je celjske slovenske sporednice primerjal pastorki, ki pa navadno boljše vspeva nego „cartano“ lastno dete. Mačehovsko se je delalo z njimi, a vendar so napredovali in cveteli čim dalje lepši. Sam deželni šolski svet je izrazil svojo zadovoljnost nad krasnim procvitom paralelk in se zahvalil učiteljskemu osebju za požrtvovalno delovanje.

Noben celjski Nemec se ni več spodtikal nad našo gimnazijo, saj je tako skrita v zakotnem delu mesta, da je ni z lepa najti; a prišel je grof Stürgkh z diplomatsko zahtevo, da mora naša gimnazija iz Celja. Vsi Slovani so se dne 21. marca postavili kot en mož na našo stran, šli so z nami vzajemno v boj in tako krasno do kazali vseslovansko solidarnost.

V hipu zmage pa, ko smo se stali pod veselimi vtisom, da vendar enkrat slavi triumf pravična slovenska stvar, je prišel slovenski politik s kompromisnim predlogom, ki je za nas naravnost neumljiv in nevzprejemljiv. Predlagal je, naj se nam ustanovi gimnazija v Žalcu ali Št. Jurju, in mi se zdaj prepiramo za to, česar nam še nikdo ponudil ni. Ali nam ne more gimnazija nikjer drugje zadostovati kakor ravno v Celju. Tukaj se skuplja ves promet, Celje ni nikdar nemško mesto, celo oni so nas tu našli 1577. in mi moramo zahtevati, naj se iz teh razredov ustanovi popolna gimnazija, ne pa, da bi se opustili.

G. notar Baš je govoril o narodni disciplini ter podal nekaj jako lepih misli. Dejal je: „Slov. Narod“ je sam priznal zmoto v sproženem kompromisu, a potem bi bil moral utihniti ter prepuštili odločitev res samo nam. A to se ni zgodilo. S tem je dal orožje sovražnikom v roke; njegovemu predlogu so se uprli z malo izjemo vsi Slovenci, češ, da to ni slovensko. Ta predlog je bil vreden vsega obžalovanja, ker je kršil našo narodno disciplino.

Potem je g. Baš očital „Slovenskemu Gospodarju“, da je pisal nepremišljeno glede štajarskih deželnih poslancev, nadalje je zavračal očitjanja, katero je omenjeni list izrekel, da je vsak nemškutar, kateri bere „Slov. Narod“. Čitanje listov se ne more nikomur prepovedati, temuč se zahtevati se to mora od izobražencev. Tožil je tudi, da na Kranjskem ni priznanega voditelja. Ako bi človek pisavi kranjskih listov verjel, bi moral misliti, da na Kranjskem ni poštenega človeka.

Tudi Štajarcem se očita, da nimajo voditeljev. Zato pa mi, kadar sklepamo o važnih stvareh, skličemo shode, kjer odločuje ves narod! Končno se je baval zopet s kompromisnim predlogom ter povdarjal, da je otročje misliti, da bo nam vlada res hotela dati dve gimnaziji. Postaviti bo treba čimprej „Dijaški dom“. Govoril je tudi g. prefekt Korošec in sicer zoper kompromis.

Tako se je vršil shod v najlepšem redu in soglasju; štajarski zaupni možje so govorili jasno in odločno, kaj hočemo imeti!

Bili so vsi edini v tem, da je Stürgkhova resolucija za odpravo naše gimnazije največja perfidnost, soglašali so vsi, da glede tega za nas ni kompromisa, in da se mi iz Celja ne umakemo nikdar! Resolucija je bila sprejeta soglasno in z velikim odobravanjem.

Še edna k besedi „kompromis“.

Človek ne bi verjel, kako je beseda „kompromis“ glede Celja ljudem zmešala pojme. „Beračija“, pravijo, so celjski gimnazijski razredi. In glejte, če štajarski Slovenci to celjsko „beračijo“ pustijo, kaj bi potem kompromisa baje vse dobili, in kar diktirali bi: 1. popolno celjsko gimnazijo v obližju Celja; 2. samostojnega slovenskega dež. ljudskošolskega nadzornika za Spodnje Štajarsko; 3. potrebne slovenske ljudske šole na Koroškem, v Trstu in Gorici. Ali ni to lepo? Na drugi strani se nam je za to celjsko „beračijo“ namigavala gimnazija v Solkanu za Goričane, v Barkolah za Tržačane.

Torej toliko je ta celjska „beračija“ vredna; vse to za te borne razrede v Celju! — Ne vemo, ali se gospodje politiki izven Štajarske z nami šali, ali iz nas norce brijejo?

Zanimivo je še tudi, da nam pravijo, da je vlada najprej nameravala odpraviti celjske samostojne razrede, v nadomestilo pa na treh gimnazijah na Kranjskem uvesti slovenski pouk v gornjih razredih! Čuli smo svoj čas o tem naklepu, po katerem bi naj mi štajarski Slovenci s svojo kožo plačevali pridobitve drugih Slovencev, smo se pa na dotično vprašanje hvaležno zahvalili, kajti mnenja smo, da je Spodnje Štajarsko istotako važen del Slovenije, kakor Kranjsko ali Primorje, in da princip slovenske skupnosti ne opravičuje, da se mora štajarskim Slovincem vzeti, da se kaka drobtina pravic podeli drugim Slovincem.

Nemci in vlada so potem skubali Stürgkhov predlog. Da to ni bil kompromis ampak infamija, smo menda Slovenci edini.

Ta predlog je padel, in Nemci pravijo sedaj, da so vsled tega na smrt užaljeni, da nočejo o kakem kompromisu ničesar več čuti, da hočejo samo golo zadoščenje. No, kaj toraj silimo mi s kompromisom, ko druga stranka, s katero ga naj sklepamo, o kompromisu noče ničesar čuti! Ne smešmo se torej pred svetom, češ, da bomo diktirali pogoje kompromisa, katerega nam Nemci sploh niti ne ponujajo, za katerega nas še ne vprašajo.

Zakaj nam hočejo nekateri zunanji Slovenci valiti kompromis, kakor da bi oni bili naša previdnost boljša, kateri stokrat bolje vedo, kaj nam treba, kakor mi sami. Štajarski Slovenci

mislimo, da smo že sami toliko zreli, da vemo, kaj je za nas prav. Uredili smo si marsikaj sami, priborili smo si marsikaj sami ter smo prepričani, da ne potrebujemo še tako „ljubeznjivih“ mentorjev in varuhov.

Slovenski Štajarci smo govorili o celjskem kompromisu, sedaj pričakujemo, da bodo uvaževali tudi izvenštajarski Slovenci našo besedo.

Celjske in štajarske novice.

(„Delavsko podporno društvo v Celju“) je imelo v nedeljo svoj redni občni zbor; iz tajnikovega poročila posnemamo, da je imelo društvo v preteklem društvenem letu tri častne, devet ustanovnih, 309 podpornih in 462 rednih članov. Glede števila društvenikov je društvo lani lepo napredovalo, obžalovati je samo to, da nekateri tako neredno plačujejo. Podpore je dobivalo 32 članov. S 1. septembrom l. l. je dobilo društvo svoj pevski zbor, katerega vodi g. dr. Ant. Schwab; občni zbor je naročil bodočemu odboru, da se mu izreka zbok velike požrtvovalnosti njegove najiskrenejša zahvala. V društvu je imel gosp. prof. Kožuh svoj čas več predavanj; izrekla se je tudi njemu zahvala. Društvo je imelo v preteklem letu 185481 kron dohodkov, stroškov pa 135634 kron, torej je preostanka 49847 kron. Gostilniški odsek izkazuje gotovine 5542 kron. Skupno društveno premoženje znaša 143847 kron. Na občnem zboru se je sklenilo, da bo društvo prirejalo v bodoče tudi delavske shode. V odbor so bili izvoljeni, in se je isti konstituiral tako-le: Predsednik g. Ivan Rebek, podpredsednik g. Jan Goršek, kaplan tajnik g. J. Kmecl, blagajnik g. Al. Terček. Ostali odborniki so: J. Belak, A. Orozel, K. Perc, A. Koderman, Iv. Karnjovšek.

(Celjsko pevsko društvo.) Pevske vaje se vršijo od sedaj naprej kakor po navadi vsak torek in petek ob 8. uri zvečer ter se pozivljajo tem potom vsi p. n. izvršujoči člani, da se jih točno udeležujejo.

(Dijaški kuhinji v Celju) so darovali: V. gg. duhovniki zbrani na godovanju č. g. Jožefa Mešička v Brežicah kot odgovor na Stürgkhovo resolucijo in Tavčarjev kompromis 105 kron; od te vsote je daroval č. g. župnik Štefan Turkuš 44 K 10 v. V. gg. župniki Jakob Pečnik 10 K, Matija Koren 10 K, Valentin Mikuš 8 K in Friderik Kukovič 2 K. Gospa Neža Pajdaš v Zdobah 10 K Bog plati!

(Meščanska dekliška šola v Celju) se bo zidala v Grabengasse, kjer stoji sedaj hiša št. 5.

(Tri nove slovenske hiše v Celju.) V zadnji seji celjskega občinskega sveta je med došlimi vlogami cmenjal župan Stieger tudi načrte treh novih hiš, ki jih nameravajo na prejšnjem Fuchsovem zemljišču sezidati gospodje Iv. Kapus, Fr. Zagorčnik in Št. Strašek.

(Ubožno spričevalo) si je dalo celjsko mesto, ko je odgovorilo na prošnjo domačega društva za varstvo živali, naj bi se mu dovolila podpora, da se zamore udeležiti razstave perutnine v Gradcu. Z ozirom na finančni položaj občine se ne more prošnji ustreči. Da, ko bi bile kokoške nemško nacionalne, potem bi se mestnim očetom že zasmilile!

(V pojasnilo.) Od raznih strani čule so se pritožbe, da ta ali oni veljavni rodoljub ni dobil vabila k zaupnemu shodu dne 10. aprila t. l. v Celju. Pojasni se, da so se vabila poslala vsem znanim rodoljubom, kakor vsakokrat, in tokrat še tudi veliki množici veljavnih kmečkih posestnikov iz celjskega in brežiškega okraja. Začudenje je torej obudilo, ko se je izvedelo, da n. pr. v Vojniku, Novi cerkvi, Doberni, Gornjemgradu ni nebežen povabljenec dobil vabila, in da so n. pr. v Mozirju le nekateri dobili vabila. Kam so torej zginila vabila od Celja do dotičnega kraja?

(Tako se lahko gospodari!) Znano je, da je celjsko mesto pri mestni hranilnici visoko zadolženo. Toda plačati ni treba mestu niti obresti, ker mu je hranilnica podarila letos v ta namen od svojega dobička 19801 K 40 vin.

(Tlakovanje graške ceste.) Celjsko okrajno glavarstvo je sporočilo mestnemu svetu, da je cestni erar pripravljen prispevati mestu 15.000 K, ako ta izvede tlakovanje Graške ceste od mitnice do trnovskega mostu, katero delo je proračunljeno na 26.000 K. Mestni svet je sklenil, tlakovanje izvršiti v dveh letih z granitnimi ploščami, ako se mu povrnejo dobavni stroški ter prevzeti cesto potem v svojo last in nadaljno oskrbovanje.

(Interpelacija.) Poslanec Berksa in tovariši so interpelirali dne 10. t. m. v državnem zboru sodnega ministra glede raznih nedostatkov pri okrožnem sodišču v Celju.

(Duhovniške premembe.) Stolnim kanonikom v Mariboru je imenovan č. g. dr. Martin Matek. — Dekanom v Konjicah je imenovan č. g. župnik in duhovni svetnik v Ribnici na Pohorju F. Hrastelj. — Provizor v Ribnici na Pohorju je postal č. g. Mihael Šket, kaplan v Šmartnem pri Slov. Gradcu. — Prestavljena sta č. gg. kapelana, Ivan Kanský iz Ribnice v Šmarten pri Slov. Gradcu in Ivan Zajc iz Št. Ruperta nad Laškem v Ribnico na Pohorju.

(Učiteljska služba.) Na šestrazrednici pri Sv. Barbari v Haložah je popolniti mesto učiteljice ročnih del. Prošnje do 3. maja t. l. na krajni šolski svet.

(„Pevsko društvo v Braslovčah“) priredi v nedeljo, dne 20. t. m. ob 8. uri zvečer v prostorih g. Franc Grada veselico z gledališkimi predstavami. 1. „Od hiše“, igrokaz v treh dejanjih. 2. „Blaznica v prvem nadstropju“, šalo igrata v ednem dejanju. Med prenehljaji svira godba. Slednjic bo prosta zabava in petje. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala, zato se tem potom vsi blagi rodoljubi in prijatelji petja najviljudneje vabijo. Odbor.

(Iz Rečice na Paki) smo prejeli pismo, na katerem je poštni pečat samo nemški. Krasno!

(Prahistorično izkopavanje) ima graško muzealno društvo pri Vidmu. Do sedaj so izkopali več glinenih posod, biserov i. dr. Ti predmeti pa ne pripadajo rimski, temveč prazgodovinski dobi.

(Politični shod na Vidmu) Dne 6 t. m. se je vršil na Vidmu shod katol. političnega društva „Sava“, na katerem je poslanec Žičkar razpravljal stanje in delovanje državne zbornice. Govoril je tudi na shodu g. dr. Fr. Jankovič.

(Pletarska šola v brežiškem okraju.) V seji od dne 10. aprila t. l. je bila v državnem zboru sprejeta tudi naslednja resolucija proračunskega odseka: Vladi se naroča, da sklepa o ustanovitvi pletarske šole v brežiškem okraju.

(Dirka z vlakom.) Vlak je poškodoval pri Ponikvi ob juž. železnici mladeniča, ki je v svoji lahkomišelnosti hotel dirkati z vlakom. V tem pridržu od nasprotni strani drugi vlak, katerega v temi ni opazil, ga vrže in hudo rani.

(Občinske volitve.) V Framu pri Mariboru je zopet izvoljen županom narodnjak g. Iv. Gert, občinskim svetovalcem pa gg. Fr. Pirkmajer, Jer. Zamelo in Mih. Turner. V Trbegovcih, župnije Sv. Jurij ob Ščavnici je izvoljen županom vnovič pristaš Bračko-tov. — Pri Sv. Jakobu v Slov. Goricah so zmagali pri občinskih volitvah pristaši „Štajerca“. Žalostno!

(Samomor v Ptuj.) Gostilničar H. Landes se je v Ptuj ustreliš. Zapušča vdovo in pet ne-preskrbljenih otrok.

(Nemška šola v Ljutomeru.) Držalni šolski svet je dovolil trgu Ljutomer nemško šolo; do sedaj je bila tam utrakvistična šola za trg in okolico. Tako se vrši germanizacija spodnješolskega šolstva. Gospode v Gradcu imajo za nepotrebne zahteve naših Nemcev vedno po slušna ušesa a naših opravičenih želj nočejo upoštevati nikdar. To je že stara pesem o dvojni msti.

(V Središču) umrl je v 56. letu svoje starosti obča priljubljeni gospod Mihael Kočvar, usnjarski mojster in tržan. Pokojnik je bil vse-skozi pošten značaj blaga duša in zvest narodnjak, kar je na najslajnejši način pokazal njegov pogreb. Naštevilo občinstva od blizu in daleč, obrtna zadruga, koje podnačelnik je bil pokojnik več let, veteransko društvo in požarna bramba pomikala se je v dolgih vrstah dne 8. t. m. proti mirovdvoru, kjer smo dragega pokojnika položili k zadnjemu počitku. Naj v miru počiva!

(Pesnica.) Na Anahofu občine Gruševa je požar dne 7. t. m. uničil posestniku Damijanu gospodarsko poslopje po 10. uri v noči. Sluši se od tamošnjih sosedov, da je bilo temu krivo pogosto menjanje služabnikov, ki so ogenj zatrosili. Škode je črez 1500 gld. Bilo je zavarovano. — V Dobrenju je padala letos že dvakrat toča; strelba ni bila pripravljena.

(Požar v Mariboru.) Dne 10. t. m. je pogorelo v magdalenskem predmestju dragonsko skladišče za seno; poslopje je bilo last inženjerja Perkota. Zgorelo je vse do tal; požarni brambi se je posrečilo ogenj omejiti. Sumi se, da je bilo zažgano od zlobne roke.

(Bralno in pevsko društvo „Maribor“) priredi v nedeljo, dne 20. malega travna 1902 v veliki dvorani „Narodnega doma“ v Mariboru gledališko predstavo „Martin Smola“ veseloigra v 3 dejanjih. Med posameznimi dejanji svira slavna veteranska godba. Začetek točno ob 8. uri zvečer, konec po 10. uri. Vstopnina: sedeži v dvorani od 1.—5. vrste po 50 kr., od 6.—10. vrste po 40 kr. in od 11.—16. vrste po 30 kr., stojišča v dvorani 20 kr., sedeži na galeriji po 25 kr., stojišča na galeriji 15 kr.

(Gospodarska kriza in naše železnice.) Gospodarsko krizo čuti tudi zelo močno tovarni promet na naših železnicah. Južna železnica izkazuje baje vsled tega v pratečenem letu dva milijona manj prejemkov, tudi v letošnjem prvem četrtletju je imela 420.000 K manj dohodkov nego prejšnja leta, državna železnica pa ima v istem času celo 520.000 kron primanjkljaja. Naj več primanjkljaja pa so povzročili južni železnici zadnji tržaški nemiri. Nasprotno pa vedno rastejo dohodki iz osebnega prometa pri vseh železnicah — izvzemši seveda naše lokalne železnice — ter je imela južna železnica v prvem četrtletju 1902 več dohodkov kot druga leta za 600.000 K.

(Spodnještajarski Nemci) so se začeli pogajati za ustanovitev deželne ženske učiteljske šole v Mariboru, ki bi bil seveda nemški. Dotično peticijo so podpisale mestne in tržke občine: Celje, Maribor, Ptuj, Ormož, Radgona, Brežice, Slov. Bistrica, Slov. Gradec, Konjice, Vojnik, Muta, Ljutomer, Marenberg, Rogatec, Št. Lenart in še neke nemške občine. Ker pri nas ni slovenskega ženskega učiteljskega, si je lahko misliti, kakšne sadove bi rodilo nemško deželno žensko učiteljsko.

Boj za Celje.

Govor poslanca vit. Berksa v seji dne 19. marca 1902.

(Konec.)

In naučni minister toži, da ne najde suplentov, ne najde gimnazijskih profesorjev z jezikovno usposobljenostjo.

Da, gospoda moja, ako je tukaj res povsod pomanjkanje, mora se ustanoviti učne zavode, ne pa opustiti obstoječih dobrih zavodov. (Bravo!)

Kritično preiskovanje, zakaj naj bi se odstranili nemško-slovenski razredi na celjski gimnaziji, moramo še nekoliko dalje preiskovati.

Dognali smo, da prebiva po ljudskem štetju iz leta 1890 v področju te gimnazije v okrajnih glavarstvih Celje in Brežice 9635 Nemcev in 172.662 Slovencev, tedaj 5% Nemcev in 95% Slovencev, kakor sem že povedal. Ker pa, kakor

znano, deklice ne obiskujejo celjske gimnazije, in nas statistika uči, da je narava nekako enako razdeljena moške in ženske, pride od 9635 Nemcev le polovica v poštev, tedaj 4800. In ker obiskujejo gimnazijo le mladi ljudje v starosti od 10 do 20 let, moramo samo to starost jemati v račun. Statistika nam uči, da pride na starost 10 do 20 let izmed 1000 oseb 218.

Potemtakem je v devetih sodnih okrajih okrajnih glavarstev Celje in Brežice samo okroglo 1000 moških Nemcev v starosti 10 do 20 let, ki pridejo v poštev pri obisku celjske gimnazije. Ker pa ne obiskuje vsak mladi moč v starosti 10 do 20 let gimnazije, akrci se število nadalje znatno, in če odtegnemo obiskovalce meščanskih in obrtnih šol, učence in pomočnike, delavce, ki pač tvorijo večino prebivalstva, pridemo do tako malega števila, da bi bilo povse nedostavno za nadaljni obstoj nemške gimnazije v Celju.

Po najnovejših statističnih izkazih naučnih zavodov obiskuje na Štajarskem pri prebivalstvu 1582.709 le 2690 učencev srednje šole. Tedaj odpade na 1000 prebivalcev 2,1%, ali na 9635 Nemcev v področju celjske gimnazije 20 učencev (Čujte! Čujte!) nemške narodnosti.

Rad priznam, da živijo Nemci na Spod. Štajarskem pod ugodnejšimi razmerami, in če sem vsled tega rad pripravljen, to povprečno število podvojiti, da celo potrojiti, ne zadostuje število učencev nemške narodnosti iz področja še iz daleka ne za vzdrževanje gimnazije.

In tukaj sem pri točki — edini — ki razlaga nekoliko nervoznost v celjskem vprašanju: primanjkuje material učencev za nemško gimnazijo (Tako je!), in vsled tega ima izrek gospoda tovariša dr. Ferjančiča globok pomen, ko je rekel, ako je v Celju kaj opustiti, ni to slovensko-nemška nižja gimnazija.

No, zdi se, da je bil ta občutek, kmalu po ustanovitvi slovensko-nemških razredov v Celju, ko se je ustanovil zavod, nemški „Studentenheim“, in od vseh vetrov sveta se je zvleklo skupaj dijake in štajarski deželni odbor podpira ta zavod s 4000 K na leto, ker bi sicer ne mogel obstati. In nadalje je deželni odbor ustanovil deset štipendij na nemško gimnazijo v Celju. Pomembne so začetne besede ustanovne listine:

„Da se povzdigne obisk na nemški državni gimnaziji v Celju, ustanovi deželni odbor deset štipendijev“. Tukaj gospoda moja, tiči pravi vzrok.

Da se zavaruje obisk na nemški gimnaziji v Celju, navezani so na zelo jako posojilo pri slovenskem kmečkem prebivalstvu.

Vkljub vsem vabam za nemško gimnazijo v Celju in vkljub vsem zaprekam za slovenske razrede, šteje danes nemška prima le 44, slovenska pa 67 učencev, dokaz, da imajo slovenski razredi svojo redilno snov v prebivalstvu, in sicer tudi v samem mestu Celju, kajti izmed 164 učencev je potomcev celjskega mestnega prebivalstva in število v mestu in okolici pri svojih starših stanujočih gimnazijev slovenskih razredov znaša celo 49, tedaj skoraj tretjino vseh učencev, in potem se še govori o premetitvi te šole v 67 kilometrov oddaljeni Maribor.

Upam, da sem jasno in umevno izkulturnega in pedagoškega stališča razložil nevzdržnost poročevalčevega predloga, in isto spoznanje mora imeti tudi naučna uprava; tudi ona je morala že davno spoznati, kako nepremišljeno bi bilo, izvrstno delujoče učne zavode zgolj iz vzrokov narodnostne nestrpnosti zapirati. Podajmo se enkrat na to polzko ravan, kje se imamo potem zaslonbo, danes meni jutri tebi, kateri učni zavod je potem še varen v svojem obstoju pri spreminjajočem premikanju strankarskih sil?

Zaradi tega smo pričakovali, da zakliče naučna uprava že v odseku gospodu poročevalcu krepak „do tu in ne dalje“. Minister ni našel te besede; on je temveč zasledil v poročevalčevem predlogu nekako dosedaj nepoznano naklonjenost, ko je poročevalec popolnoma pripoznal kulturne potrebe slovenskega prebivalstva. V čem obstoji ta naklonjenost, nismo mogli razbrati.

Isto naklonjenost izkazuje naučna uprava slovenskim ljudskim šolam. Celjsko okoliško ob

čino sili oblast, kakor vse kmečke občine, da zida šolsko poslopje. Občina se v začetku brani, končno se uda, kupi stavbišče, priskrbi stavbni kapital in material, in v trenutku, ko hoče stavbo izvesti, vstavi brez vsakega pritožnika slovenskim šolam vedno enako naklonjeni deželni šolski svet zidanje in občina je vrgla vse pripravljalne stroške skozi okno.

Pritožba na ministrstvo v tem naravnost osamljenem slučaju ne zastavi pota samovolji štajarskega deželnega šolskega sveta. To jesen bo ostalo 500 deklic občine celjske okolice brez vsakega šolskega obiska. (Čujte!)

In na popolnoma podoben način se je vedel naučni minister napram nujnemu predlogu glede ustanovitve vseučilišča v Ljubljani.

Izrekel je lepi stavek, da ustanovitev vse učilišča pade dolgotrajnemu kulturnemu delu kot nekaj zleži sad v naročje.

Medklic „Črnovica“ je hotel le reči: Ni pravila brez izjeme. In danes smemo pristaviti, da spadajo odprave srednjih šol in zabranitve ljudskošolskih stavb tudi k pripravljalnemu kulturnemu delu. (Veselo!)

Io vendar je ljubljansko vseučilišče nujna, neodložljiva stvar, ako razumemo prav svojo nalogo, na jugu monarhije in posebno v Bosni in Hercegovini in Dalmaciji.

S tem, da izobrazujemo profesorje, učitelje, uradnike, zdravnike v Ljubljani za te dežele, priklopimo jih duševno mogočnejše k sebi, kakor bi se moglo to doseči z oboroženo silo in politično upravo.

Visoka zbornica! V Celju so se že davno privadili na nemško-slovenske razrede, nikogar tam več ne vznemirjajo, in tudi v to visoko zbornico bi se ne smel zanesti ta stari prepričanje. Predlagatelj ni napravil s tem niti vlad, niti levici usluge, kajti s tem, da loči Nemce od Slovanov, dokazuje popolno izključevanje in pomanjkanje vsakršnega pridobivanja, kar je vendar edini predpogoj gimnazijskih razredov v Celju.

Pustite že vendar enkrat priti temu zavodu do miru, privoščite mu vspešni razvoj! Za to Vas prosim v imenu pravičnosti. (Živahno pritrdjevanje in ploskanje. — Govorniku se čestita.)

Druge slovenske novice.

(Spored IV. shoda slovenskih časnikarjev.) ki se bo vršil v Ljubljani o binkoštnih praznikih, je določen tako-le: Dne 17. maja (v soboto): ob 8. uri zvečer komers v „Narodnem domu“. — Dne 18. maja (binkoštno nedeljo): ob 7. uri zjutraj na Rožniku sv. maša in skupni zajutrek; — ob deveti uri dopoldne zborovanje v „Mestnem domu“; — popoldne ogledovanje Ljubljane in okolice: — ob 7. uri zvečer banket v „Narodnem domu“. — Dne 19. maja (binkoštni ponedeljek): ob 8. uri zjutraj izlet na Gorenjsko: Šum, Vintgar in Bled. — Ob 3. uri popoldne obed v jezerskem salonu „Toplice“ na Bledu. Ob četrt na 8. uro zvečer povratek v Ljubljano. Zvečer sestanek v „Nar. domu“. Dne 20. maja: ob 7. uri in trideset zjutraj izlet v Postojno, obisk jame in ob 2. uri popoldne odhod v Trst. — Udeležniki naj blagovoli do 25. aprila t. l. pripravljalnemu odboru IV. shoda slovenskih časnikarjev v Ljubljani (gg. dr. Karolu Trillerju ali dr. Evgenju Lampetu) svojo udeležbo prijaviti. V pokr. stroškov za izdajo brošure blagovoli vsak udeleženec poslati 10 kron. Samostojni predlogi se morajo naznaniti pripravljalnemu odboru v Ljubljani vsaj osem dni pred shodom.

(XIV. glavna skupščina „Zaveze avstrijskih jugoslovenskih učiteljskih društev“) vrši se po sklepu upravnega odbora v seji dne 31. marca t. l. dne 14., 15. in 16. avgusta t. l. v Trstu.

(Ljudska šola v Litiji.) Krajni šolski svet v Litiji se je izrekel soglasno za to, da se dvorazrednica v Litiji razširi v štirirazrednico.

(Slovenec iznajdbenik.) Gosp. Ivan Bajde, iznajdbenik iz Hotič pri Litiji, je iznašel nov klavir; ednega je že prodal princesinji Chimay za 500 kron ter jo dva dni poučeval v igranju. Bajdejev klavir je prijeten instrument, na katerem se vsakdo nauči hitro igrati.

(Utonil je) dne 8. t. m. 19leten sin posestnika Kocija iz Ribič, ko se je z brodom hotel prepeljati čez Savo, da bi prišel na kolodvor na Kresnice. Čoln se je prevrnil, mladenič pa je izginil v valovih.

(Državno podporo) v znesku 10.000 kron je dobila mlekarska zadruga v Logatcu za zgradbo novega poslopja.

(Vlak je povozil) posestnika Fr. Lepušiča iz Mlinarov pri Beljaku na Koroškem. Šel je po progi domov; pri tem ga je dohitel vlak in razmesaril.

(Cesarjev dar.) Cesar je podaril za uboge pogorence v Št. Urhu nad Beljakom 3000 kron. Požar je naredil škodo za 80.000 kron.

(Nesrečno žganje.) Dne 23. marca t. l. je v neki bajti blizu Volšberga na Koroškem na nagloma umrl nek 24letni drvar. Izpil je nad dva litra žganja, in zato ga je zadela kap.

(Slovenci na Koroškem.) Koroška šteje po zadnjem ljudskem štetju 90.497 Slovencev, 190 Čehov in 260.971 Nemcev. Kako so štetli, je za dosti znano. Leta 1890 so naštetli 101.050 Slovencev.

(Samomor notarjeve soproge) V Svincu na Koroškem si je končala dne 8. t. m. življenje 37letna soproga notarja Riederja. Skočila je v Gorčico.

(Nov tržaški škof.) Dr. Fr. Nagl, rodом nižjeavstrijski Nemec, je imenovan tržaškim škofom. Prej je to mesto zavzemal Slovan, sedaj so vrinili tja Nemca, dasi bi, oziraje se na posestno stanje, moral biti novi tržaški škof le slovenske narodnosti.

(Slovenska zmaga.) Ker se bile zadnje občinske volitve v Devinu pri Trstu ovržene, so se vršile v četrti rove. Zmagali so Slovenci vseh treh razredih v kljub silnemu pritisku Lahov. Žalostno je bilo gledati na strani Lahov lepo število Slovencev.

(Volitve v trgovsko in obrtno zbornico goriško) so izpadle na korist laški stranki. Godile so se velika goljušje, zato je od slovenske strani vložen ugovor proti veljavnosti teh volitev.

(Ameriški Slovenci.) V Pueblo je dobil javni notarjat Slovenec g. Konda, v Clevelandu pa g. Jos. Dunda. — Clevelandski škof je dal Slovincem v predmetju Nawburghu navodilo in dovoljenje, da si sezidajo novo cerkev in šolo skupaj v ednem poslopju. Veljalo bo okrog 10.000 dolarjev.

Politični pregled.

(Državni zbor.) V seji dne 10. t. m. se je glasovalo po imenih o Plojevi resoluciji glede ustanovitve češke in nemške obrtne šole. Med glasovanjem so nekateri Vsenemci uganjali burke, in med njimi je bil seveda Wolf. Plojeva resolucija je obveljala z 222 glasovi proti 69. Proti je glasovala nemška ljudska in napredna stranka. Vsenemci niso hoteli glasovati, češ, da je budalost takšno glasovanje. Nato je zbornica pričela razpravo o ljudskih šolah. Po proračunu za tekoče leto znašajo državni stroški za vse ljudsko šolstvo v Avstriji 6.393.088 kron. V petek se je razprava o tem predmetu nadaljevala. Poslanec Schrott je zahteval olajšave v ljudskem šolstvu, t. j. okrajšanje učne dobe ter premembo šolskega zakonodajstva v krščanskem smislu. Odgovarjal mu je poslanec Seitz ter nasvetoval, naj bi se za poučevanje veronauka zboljšala učna metoda. Govoril je tudi o kazenskem postopanju proti nižjeavstrijskemu učiteljstvu; krščanski socialisti so mu strastno ugovarjali. Koncem se je sodni minister odgovoril na interpelacijo poslanca Berkasa glede imenovanja jezikovno nezmožnih sodnikov za Spod. Štajarsko. Zatrjeval je, da vodijo sodno upravo pri vseh imenovanjih le strogo stvarni momenti in da ji ne pride niti na um pristaše edne narodnosti povzdigovati pred pristaše druge. Zagovarjal je tudi jezične tečaje in dejal, da jih ne da odpraviti.

(Delegacija) avstrijska in ogrska se anidete dne 6. maja t. l. Poslanska zbornica voli delegate danes zvečer ali v petek. Rusinom odstopijo Poljaki en mandat.

(Obnovitev trozveze.) Nemški kancelar grof Bülow je bil te dni na Dunaju, kjer je obiskal znanjega ministra Geluchowskega in druge, bil je tudi pri cesarju. Gre se za obno-

vitev trozveze, ki se gotovo sklene, ker ji nikdo več ne ugovarja. Vladni listi so veseli, da je grof Bülow sam prišel na Dunaj pogajati se radi trozveze ter govoriti, da je to dokaz, kolik vpliv ima naša država v mednarodni politiki. To bahanje pa je le smešno, kajti v mednarodni politiki mi ne veljamo skoraj prav nič. Niti na Balkanu nima naša monarhija nikakega vpliva, in se je sploh nikjer več resno ne upošteva.

(Potujčevanje Bosne in Hercegovine.) Uprava zasedenih dežel menda rada vidi, če slovensko prebivalstvo zapušča rodno zemljo ter dela tako prostora novim naseljencem Nemcem in Mažarom. Prišlo je že tako daleč, da sta že obe pokrajini posuti z nemškimi in ogrskimi naseljenci, zlasti Židi. Zdaj pa je uprava posegla celo tako daleč, da je izreкла naredbo, da se vsakemu, ki bi se tudi le začasno mudil v tujini, odvzame domovinska pravica. Nedavno sta bila na ta način dva srbska bega, ki sta se mudila nekaj časa v Carigradu, iztirana čez mejo.

(Zoper Poljake.) Pruski železnični minister je izdal naredbo, s katero se strogo prepoveduje prodajanje poljskih časopisov na kolodvorih. Prepoveduje se tudi želez. osebju poljski občevati s potniki, čeprav isti niso zmožni nemščine.

(Revolucija v Belgiji.) Krvavi izgrede se se primerili zadnji teden v Belgiji, naperjeni zoper sedanjo konservativno vlado. Tekla je kri ter so igrali revolverji glavno vlogo. V Bruslju in po drugih mestih je štrajk delavstva splošen, oborožujejo se z revolverji in ima že 17.000 delavcev orožje. 30.000 rudarjev hoče začeti državljansko vojno, zato vlada ondi grozen strah. Zadržujejo splošno volilno pravico in ročejo prej odjenjati, dokler tega ne dosežejo. Vse vojaštvo je na nogah, a nekaj ga je na strani štrajkujočih. V Bruslju se je 9. aprila okoli polnoči že vršila prava bitka med izgredniki in redarji. Ministrski svet je imel pod predsedništvom kralja sejo, na kateri so se sklenile najostrejšje odredbe.

(Turčija in Tripolis) Vesti o italijanski vojni ekspediciji v afriški Tripolis in pa poročilo o tozadevnem dogovoru med Francijo in Italijo silno vznemirja turškega sultana, ki je sedaj gospodar nad to deželo. Postal je tja najboljši turške častnike; istodobno z njimi je odšlo v Tripolis več sto najboljših vojakov turške armade ter velika zaloga vojnega materiala.

(Kitajsko) Iz Schanghaia poročajo, da se je v Ningpo pojavila vstaja proti Evropejcem. Dve angleški in dve nemški vojni ladji sta nagloma odplule tje. Polčaj je zelo resen. Najbolj so v nevarnosti katoliški misijoni.

(Vojna v Južni Afriki.) Vesti glede mirnih pogajanj prihajajo še vedno. Vsi burski voditelji so zbrani v Klerksdorp. Došli so tja tudi Steyn, Dewet in Delarey; v mesto jih je dovedel angleški častnik s spremstvom. Tam se nahaja tudi zastopnik angleškega kralja, ki pritiska na vse angleške generale, da čimprej sklenejo mir. Zahteve Anglije so te: Samostojnost burskih republik se odpravi, mesto tega pa dobe Buri najširšo avtonomijo, popolno odškodnino in spregled vsake kazni; nasprotno pa Buri vstrajajo pri popolni neodvisnosti obeh republik. Angleško časopisje priznava možnost, da se sedanja pogajanja završe vpešno. Blizu Standertona sta bila dva angleška oddelka zapeljana v zasedo ter uničena. Položaj Angležev je postal severno Pretorije nevdržljiv, in s severnega dela Transwajala so se tudi umaknili, ker so jih Buri neprestano napadali in onemogočili vsak promet po železnici. Po zadnjih poročilih so Buri baje opustili misel na popolno samostojnost svojih republik. Da bi se sklenil mir, ni prepričan nikdo. Angleži nameravajo zopet 20.000 mož poslati na bojišča.

Razne stvari.

(Generali naše države.) Vojaški šematizem za leto 1902 izkazuje v aktivni službi 38 generalov topničarstva in konjeničstva (tri zvezde), 105 podmaršalov (dve zvezdi) in 156 generalmajorjev (edna zvezda na vsaki strani), torej skupno 299 generalov. Najstarejši aktivni general je Evgen baron Piret 80 let star, ki stoji na čelu trabantske telesne garde. Najmlajši general topništva je zborni poveljnik Fiedler v Lvovu v 59 letu. Najstarejši podmaršal je princ Avgust Windischgrätz v 73 letu, najmlajši

Alfons Makowiczka pridelen 10. zboru v Przemyslu v 48. letu. Najstarejši generalmajor je Emil Čestáček, poveljnik orožnega zbora za Bosno in Hercegovino v 68. letu, najmlajši Hinko Ruprecht, poveljnik domobranske brigade v stalinu Belegrađu v 47. letu. Med temi so do malega vsi nadvojvode. Izmed njih je najstarejši general topništva nadvojvoda Rainer, najmlajši podmaršal nadvojvoda Oto. Umiroviteljnih je seveda mnogo več generalov, kakor aktivnih.

(Kako dolgo živi človek ne da bi spal)
Za rešenje tega vprašanja sešli so se trije ameriški profesorji univerzitet ter so se tri dni in tri noči zabavali z vsem mogočim, samo da vidijo, kako dolgo bodo vztrajali ne da bi spali. Tretji dan pa niso mogli več nadaljevati te skušnje, ker dva sta se še komaj držala pokonci, ednemu pa je prišlo slabo. Žila mu je bila občutljiva, občutljivost kože je prenehala, vsi občutki so odnevali. Bati se je bilo najhujšega. Toda, ko se je prespal, prenehale so vse one slabosti in bil je zopet čil in zdrav. Iz tega so spoznali, da več kakor štiri dni in ravno toliko noči ni mogoče vztrajati brez spanja. Vendar pa se je ravno ondi pred nekaj časa ustanovilo društvo, ki šteje za svoje člane samo one osebe, ki se obvežejo, da ne bodo spali dalje, kakor štiri ure vsaki dan. Predsednik tega društva drži se tega pravila že dve leti ter pravi, da se počuti mnogo boljši in čilejši, odkar spava samo štiri ure na dan. Pravi — toliko tisoč in tisoč ljudi prespi polovico dneva, kar je enako torej polovico njegovega življenja. To je lenoba in lenobe v Ameriki ne potrebujemo. V društvenih sejah tega društva je prepovedano imeti dolge govore, da bi slušatelji pri tem ne zaspali ali pa ne izgubili po nepotrebnem preveč časa.

(Prvi vitezi dela) V Italiji je ustanovljen red za zaslužne delavce. Letos so se razdelili prvi redovi ter jih je odlikovanih šest, ki se zovejo „vitezi dela“. Redove so dobili taki, ki so se z lastno marljivostjo in trudom povzdignili ter si stekli lepo premoženje. Odlikovani so: lastnik sloveče tovarne za sukno v Turinu V. Boero, ki je začel delati kot navaden delavec; Emilio Mele v Napulju, ki je osnoval leta 1875 svoje podjetje „Magazin italijani“ s par sto prihranjenih lir, ki si jih je zaslužil z ročnim delom; Peter Miles iz Genove, sin vrtnega delavca, ki je pa bil tako marljiv in varčen, da je dandanes najuglednejši stavitelj brodov; Jos. Savattieri, se je izučil kot sin siromašnih staršev mizarstva, a ima dandanes največje mizarске tovarne v Italiji. Ostala dva „viteza dela“ sta od navadnih delavcev dospela do upraviteljev največjih podjetij.

Loterijske številke.

Gradec, dne 12. aprila 1902: 78, 18, 86, 83, 48.
Dunaj 26, 6, 19, 18, 1.

Zahvala.

Za nebrojne dokaze ljubeznivega sočutja ob smrti mojega nepozabnega soproga, gospoda

Mihaela Kočevar

kakor tudi za toli častno spremstvo k zadnjemu počitku se vsem najiskrejeje zahvalujem. Posebno se zahvalim dragim sorodnikom za darovane krasne vence, prečastiti duhovščini, cenj tukajšnjemu učitelstvu, slavnim društvam, kakor: obrtni zadrugi, požarni brambini in veteranskemu društvu, častitim gospodom in gospem iz Ormoža in Varaždina za udeležbo ob pogrebu in cenj gospodom pevcem za k srcu segajočo žalostinko.

V Središču, dne 10. aprila 1902.

(159) Ana Kočevar, žalujoča soproga.

(160) 2-1

Deklica

s primerno šolsko izobrazbo, slovenskega in nemškega jezika zmožna, ki se želi izučiti za prodajalko mešane trgovine, sprejme se do 15. maja t. l. v večji mešani trgovini v lepem kraju Spodnje Štajarske. — Ponudba na upravitelstvo „Domovine“ v Celju.

Oprava za špecerijsko blago

t. j. omare, mize, vage itd. še skoraj nove in dobro hranjene

(160) 2-1

je naprodaj

Vprašaj naj se upravitelstvo tega lista

Ad. L. A. Z. 12373

Razglas.

Na štajarski deželni sadjarski in vinorejski šoli v Mariboru je podeliti s začetkom šolskega leta 1902/1903 t. j. s 15. septembrom: t. l. več deželnih brezplačnih mest.

Prosilci za eno teh brezplačnih mest morajo biti na štajarskem pristojni in najmanj 16 let stari. Svoje nekolekovane, na štajarski deželni odbor naslovljene prošnje, katerim mora biti priložen krstni in domovinski list, spričevalo o cepitju koz, spričevalo, da je prosilec zdrav, pravno spričevalo, odpustnica najmanj ljudske šole in ubožni list, imajo najdalje do 15. julija t. l. osebno ravnateljstvu deželne sadjarske in vinorejske šole v Mariboru izročiti.

Oni, ki so deležni teh brezplačnih mest, se morajo z pravomočnim reverzom zavezati, da bodo po dokončani vinorejski šoli in eventuelno po odsluženi vojaščini 3 leta na štajarskem poljedelske službe opravljali, ali pa za vsako med tem časom zunaj dežele prebito leto znesek od 200 kron plačali za deželni zaklad ravnateljstvu vinorejske šole.

GRADEC, v aprilu 1902.

Od štajarskega deželnega odbora.

(158) 2-2

Praktikanta

sprejme v komptuar večja trgovina v trgovsko izobrazbo. — Več pove upravitelstvo tega lista.

V najem

da radi boleznj dobro vpeljeno trgovino z mešanim blagom v nekem trgu na Sp. Štajarskem.

Kdo? pove upravitelstvo „Domovine“ v Celju.
(157) 3-2

Samo v teh zavojih se dobiva pristna, tako splošna priljubljena

Kathreinerjeva
Kneippova sladna kava

Na debelo. * Na drobno.

Peter Majdič

trgovina z železnino „MERKUR“

Celje, Graške ulice št. 12.

Za stavbeno sezono vse stavbene potrebščine v največji izbiri.

Opozarja na svojo bogato zalogo železja, jekla, traverz, žice, kovanih in žičnih zrebljev, vodovodnih cevi, plugov, motik, rovnice, vsakovrstnih lopat, gnojnih in senenih vil, verig, samokolnic, raznega rokodelskega orodja, kuhinjske posode in priprav, stavbenih in pohištvenih okov, štedilnikov, raznotere stroje za poljedelstvo itd.

Tomaževa žlindra! Najboljši gnoj za travnike, polja in vinograde.

Velika izber kos! ➡

➡ Travniške brane!

Zenitna ponudba.

30letni krmar in posestnik v rečem, lepem kraju ob glavni cesti, čisto gospodarsko, katere naj ima 6000—8000 K in ima vse do gospodinjstva

Ponudba s kito, ki se vna, pod naložbo „Krmar“ na uveljavljen list.

(151) Za tajnost se jamči. 2-2

V sredini trga ŽALEC je jako lep stavbinski prostor

z velikim vrtom po ugodni ceni takoj za prodati. Vprašati je na hiš. št. 27 v Žalcu.
(137) 3-3

Najboljšo pristno slivovko

in pravi, posebno obilo rodeči, fini savinski krompir

za seme prodaja po najnižji ceni graščinsko oskrbnitvo „FREIENBERG“ pri Celju v (135) 3-2 Savinski dolini.

Dvonadstropna hiša

(145) 4-3 v Gradcu

pripravna za stanovanje in trgovino na zelo ugodnem prostoru se proda ali zamenja za dobro idčo trgovino na deželi. Mešetarji izključno! Ponudbe naj se pošljejo pod šifro „M. S. 1878“ na upravitelstvo „Domovine“ v Celju

Učenca

z dobrimi šolskimi spričevali sprejme v uk takoj trgovina mešane blaga Karol Rayer, Arclin pri Vojniku.
(154) 3-3

Popolnoma novo damsko kolo

„HECHIAL PREMIER“ je radi boleznj na prodaj. Vprašanja na Jelo Česnik na Dolu pri Hrastniku.
(148) 3-3

Postrežba točna. * Cene nizke.